

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in iskanje
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošli prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6 — h
mesec 2 — h

V upravnistvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1 — h

Za posiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 8.

V Ljubljani, v četrtek 10. januarija 1901.

Letnik XXIX.

Politični položaj.

Ko je v peti skupini propadel baron Dipauli, zavriskali so glasno vsi levičarski in obstrukijski listi. Padec enega moža pomenil jim je že propad onih sil, katere so držale naš parlament, da se je vzdignil iz liberalnega močvirja in kljuboval razdiralnim elementom. Danes pa je Dipauli zopet izvoljen, in radovedni smo, kaj bodo rekli sedaj oni, ki so tako zgodaj triumfirali zaradi njegovega padca. Ne preiskujemo vzrokov, ki so na Tirolskem naredili to zmedo. Schönpferjeva kakor Dipaulijeva stranka sta obe krščanski, in bili so bolj lokalni in osebni interesi, pač tudi taktične razlike med konservativci in krščanskimi socialisti, katere so privedle do tega dogodka. A ta razburjenost je značilna za sedanji zmeden položaj. Liberalne stranke očitno propadajo. Za to trditev nam ni treba dovoljenja dr. Tavčarjevega. Liberalni Mladočehi so v tem volivnem boju mnogo izgubili, nemški liberalci pa so igrali sramotno nizko ulogo. Ker niso sami v mnogih krajih več mogli z upanjem zmage za svojo ničvredno stvar iti v boj, bili so prisiljeni, da so podpirali proti krščanskim strankam socijalne demokrate in nemške nacjonalce. Liberalizem je postal tako piskav, da na velikem bojišču več ne more samostojno nastopati, ampak kakor stara brezzoba baba od strani gleda, kam naj stopi, da pod okriljem drugih mlajših strank še vzdržuje svoje razdiralno delo. Nekaj novega mora ustopiti, to čutimo vsi, ki smo preživeli zadnje dobo. S starim »fortwurstlanjem« več ne gre. Liberalnim buržoazijcem in kapitalistom podaljševati škodljivo politično življenje bi pomenilo, nadaljevati sedanjo zmedo in zapirati pot novemu svetemu zraku, ki mora oživiti našo otrplo atmosfero, da se dvignemo do novega političnega življenja in delovanja.

Komaj je prišlo nekaj poslancev iz volivnega kroga, že se povsod razmotriva vprašanje, kako bo bodoče obličje državnega zbora. Ugiba se, kombinira se, razni intriganti so že pri delu, vrše se že pogajanja, dajejo obljube. Mi ne pričakujemo od prihodnjega parlamenta Bog ve kaj. Mi ga smatramo le kot surogat za nekaj boljšega in novega, kar ima priti. A vendar naglašamo dvojno, kar moramo imeti pred očmi tudi v teh razmerah:

Potrebna je trdna zveza krščanskih elementov proti liberalizmu, socijalni demokraciji in radikalnemu nacjonalizmu. Ta

zveza mora kot prvo točko sprejeti gospodarsko preosnovo in varstvo vere in pravosti.

Slovenski zastopniki pa se ne morejo brezpogojno podati v nikake vezi. Jugoslovanski zastopniki morajo gledati, da je njihov klub kolikor moči številen in vpliven, in le tedaj se morejo vezati nasproti drugim, ako se jim garantira izpolnitev upravičenih zahtev. Tudi v desniško zvezo smejo stopiti le, če se jim da dostojno mesto in dostojen vpliv. Da bi bili naši poslanci le nekak pri-rastek drugim, recimo Mladočehom, kakor želé liberalci, pa ne gre in bi bilo le škodljivo za nas.

Volitve pa gredo naprej. Do 18. januarija bodo končane. Tedaj bomo videli, če je dosegel Körber svoj namen s sedanjimi volitvami.

»Kölnische Volkszeitung« iz dobro poučenega vira pravi naravnost, da bo sedanji državni zbor še veliko manj sposoben za delo, kakor prešli. Se nikdar niso centrifugalne sile v nasprotju z državno mislijo tako jasno šle v boj v Avstriji, kakor sedaj. Na Češkem so propadli socijalni demokrate, a možje, ki so na podlagi nacionalizma stopili na njih mesto, so v vsakem oziru slabši od socijalnih demokratov, manj izobraženi in še manj sposobni za državniško delo. K sklepu ta nemški list opozarja avstrijske Nemce, da je trajna nadvlada nemščine v Avstriji nenaravna, in si naj torej vse pretirane zahteve izbijejo iz glave.

Volitve v dolenjskih mestih.

(V prevdarek in pouk.)

(Dalje.)

To orodje in orožje pa se rabi v časopisih in pri agitaciji. Ravno v tem dvojnem oziru pri nas marsikaj pogrešamo. Najprej o agitaciji! Koliko jih pa je, ki agitirajo za našo stranko? Poleg duhovnika (a še ta se boječe »zamere« tam pa tam stisne v kot) par lajkov, če so. Odkod to? Premalo prepričanja in premalo organizacije, to je krivda. Kdor je za kako stvar zavzet s celo dušo, bo tudi druge skušal pripraviti do tega.

Mi katoličani pa smo tako mrtvi, tako dobri, tako zaupljivi: »Bo že sam naredil, saj ve, dosti pameti ima«. Kako agilni, kako žilavi in delavni pa so agitatorji nasprotne stranke! Na pr. Dr. Slanc & Comp. niso pustili nobenega trgovca, nobenega obrtnika, nobenega uradnika v miru in tudi marsikatega meščana so se lotili. Slančev čev-

ljar se pač vedno veseli volitev! Kaj tudi ne! Po cele noči so ti agitatorji na nogah, pijo in obdelujejo volivce. Le to je dobro, da pri veliki večini, zlasti kar je nižjih slojev agitatorjev, to agilnost povzročuje in pospešuje pijača in denar in ne toliko iskreno prepričanje.

Da mi to pot nismo spali, priča lepi vspeh, agitacija je bila še dokaj pametno in enotno urejena, novomeških volivcev sicer niso kdo ve koliko zbegali; nasprotna agitacija je le storila, da je marsikak volivec prišel volit, ki bi bil sicer doma ostal. Po drugih dolenjskih mestih se o agitaciji ne more veliko govoriti, (Glej številke!) zato so imeli nasprotniki lahko delo. V Metliki na pr. so tri dni in noči pred volitvijo volivce rotili in pridušali ter jih res precej odvrnili. In kar ni »Narod« zanesel lažij med ljudi, zanesel jih je Slanc & Comp.

Trgovcem so lagali, da bo gosp. prošt, ako bo izvoljen, takoj ustanovil konsumno društvo, in so imenovali tudi že imenoma poslovodja bodočega konsuma, namreč gosp. Pleterškega, katerega pa gosp. prošt še ne pozna ne in sploh nobene besedice ni ž njim govoril. A verjeli so tej debeli laži, dasi bi jo bil lahko otipal. Meščane so nakurili s tem, da bo g. prošt prestavil višjo gimnazijo v Kočevje, da bodo tako ob di-jake in profesorje; seveda, kakor bi se dala gimnazija kar tako prenesti kakor prenese mačka mlade. A s tem so agitirali in res nekaj gostilničarjev in obrtnikov premotili. Sploh znano je, da je lansko leto gosp. dr. Slanc enkrat »na glavo padel«, a še so mu verjeli, ko je trdil, da bo g. prošt glasoval za nemški državni jezik in za nastavljanje samo nemških uradnikov. Ko bi si bil Slanc domislil: »Prošt je obljubil Kočevcem nemško vseučilišče, če se v Ljubljani ustanovi slovensko«, pa bi mu bil tudi ta ali oni verjel. Neverjetno je, kakšen upliv ima živa beseda agitacije, več stori ko 10 »Narodov«. Seveda mi ne smemo in ne moremo z lažjo agitirati, toda agitirati, nagovarjati, pregovarjati moramo ljudi, mirno pa odločno, brez strasti in psovavanja, a krepko. Možje, ne spimo, kedar sovražnik seje ljuliko! Vsaka zločnost in lagodnost ob času volitev ni na pravem mestu. Delo bodi pametno in močnem primerno razdeljeno, enotno urejeno, pa gre.

O moči časopisja ob volitvah govoriti je odveč. Le eno bodi povedano: Ne bodimo samo »naročniki« listov, ampak tudi »plačniki«. Nasprotna stranka lahko

liste kar kupoma razmetava, ker ima obilo denarja na razpolago, a pri nas gre trda za denar in ovire so na vseh straneh. Tudi v tem oziru se učimo požrtovalnosti od naših nasprotnikov. »Naroda« je bilo povsod dovolj, a »Slovenca« bi bili radi ljudje brali, da bi ga le bili dobili!

Poglejmo še stanovce, ki so stali v volivnem boju! Najprej duhovniki. Da niso povsod storili svojo dolžnost poklicani branitelji resnice, se pač ne da utajiti, pač pogosto izgovarjati. Ravno na Dolenjskem duhovniki ne morejo dosti lenobe pasti in jim ne preostaja dosti časa, toda nekaj ga le preostane, in tega treba porabiti, da se resnici pomaga na noge tudi v politiki.

Naj se nam očita pohlep po nadvladi, naj se nam predbaciva vse, kar je in kar ni, vse eno: modro in previdno, a odločno in resno vodimo ljudstvo slovensko h Kristusu. In ker ga naš čas sramoti in napada in njegovo kraljestvo oškoduje na političnem polju, branimo ga i mi na tem polju. Zato je pa nad vse grdo in duhovnika nevredno, če se drzne javno reči: »Prošta ne bom volil, ker je Nemeček«. Tudi lajki so se zgle-dovali nad takim pomanjkanjem stanovskega duha ne glede na to, da je to laž. Saj se pri nas ni šlo za nemštvo in slovenstvo, marveč pod krinko liberalizma za vero in nevero. Kdor ni s slepoto udarjen, bo vendar to spoznal, ako je le kedaj bral »Narod«. Klerikalizem je le strašilo, in vsi udarci, ki veljajo temu »zmaju«, veljajo katoliški cerkvi. Kedor se še danes da s tem za nos voditi, naj si le sam poišče kuratorja.

Ravno ker je bil kandidat kat. narodne stranke gosp. prošt dr. Elbert tako nevaren kandidat, ker se je meščanstvo — in o tem sedaj par besedij — nagnilo odločno na našo stran, in ker ni pomagalo nobeno drugo sredstvo, so liberalci izdali parolo: boj je narodnosten! To je potegnili. Nekaj meščanov je res verjelo tej laži, ker niso v naglici silne agitacije natanko premislili, za kaj se gre. Meščani in ž njimi obrtniki ter rokodelci pač vedno bolj uvidevajo, da je edino kat. narodna stranka polna življenja in moči ter le ona more in hoče narodu našemu pripomoči do blagostanja po poti pravega napredka. Le ti se pa v prvi vrsti in najbolj udeležujejo verskega in cerkvenega življenja, ki je izvir pravega katoliškega prepričanja. Versko življenje in katoliška zavest hodita vstric. Drugače je pa z

LISTEK.

Med Slovenci ob Renu.

(Piše Luka Arb.)

Hamburg.

Edina zanimivost na vsi vožnji od Berlina do Hamburga je bil Friedrichsruh, kjer je grob Bismarckov. Sprevodnik naju je opozoril na ta »velevažni« kraj. »Škoda, da je že mrak, nič ne bodega gospoda videla«, je dejal. Seveda sva midva žalosti kar koprnela! Odkrila sva se in zapela slovensko pesem (bila sva sama v vozu). Če je čul Bismarck najino petje v Valhalo, kali?

Železni kancler! Velik si v očeh Nemcev, še večji v očeh naših Prusjakov. Časte te skoro po božje.

Kaj ti to pomaga? Zvaril si nemško cesarstvo, a to s krvjo in z nešteti solzami!

»Kri ni voda«, »Kri je močnejši nego voda«, je rekel Viljem II.; a močnejši nego kri je pravica, katere nisi poznal. Teptal si jo z nogami, umoril je nisi mogel. Kri ne bode dolgo držala, popustila bo. In takrat pride maščevanje za vse silovitosti in krivice!

Hvaležni ti morajo biti nemški katoliki, katere si vzdramil s kulturnim bojem. Da je na tako visoki stopinji katoličanstvo v Prusiji, si ti vzrok, ki si ob enem priča, da je resnično prerokovanje: »In peklenska vrata je ne bodo premagala«. Skušil si premoč naše Cerkev, ki ni le navadna, naravna, temveč tudi božja naprava.

Hamburg, »Freie und Hansestadt«, je zelo podoben Benetkam. Kanalov je vse polno, po katerih vozijo in neusmiljeno grdo piskajo mali parniki. Čedno in snažno ni tu. Lepi ulici sta stari in novi Jungfernstieg. Mesto je pretežno protestantsko. Samo 3% je katolikov.

Namenila sva si ogledati Bremen, a čas ne dopušča. Popeljeva se v Münster, kjer sva že na katoliških tleh. Zanimale so me posebno železne kletke na zvoniku. V njih so bili zaprti znani čudaki anabaptisti.

Iz Münstra sva se odpeljala na mesto svojega misijonskega delovanja, v Hamborn. Župnik dr. Laakmann naju je pričakoval na kolodvoru.

»A, to so naši profesorji, Avstrijci«, pravi, ko naju zagleda. Prijazen in častitljiv mož to. Vsedemo se v kočijo. »Pastorja v Meiderichu moramo obiskati. Obljubil sem mu, da vaju pripeljem«. Nisva ugovarjala, ker sva bila zelo lačna. Prijazni Majderiški pastir postreže nama hitro s kavo, surovim maslom in — mesom. »Druzega nimam; odkosil sem že«, pravi. Kava, sirovo maslo, meso. Ko vidi, da se začudena pogledujeva, naju bodri, češ, le pokusita, sedaj sta na Pruskem in po prusko morata jesti. Dobro

nama je teknilo. Kmalu smo bili v živem pogovoru o avstrijskih in pruskih razmerah, katerega smo nadaljevali do noči v Hambornu. Prijazni duhovniki so pastirji in kaplani. Koliko zanimivosti sta vedela oba župnika povedati o kulturnem boju.

V Hambornu se ločiva. Dr. Laakmann, ki vodi najino pastirovanje, nama pove kraje, kamor nama je iti. Eden ostane v Hambornu, drugi gre v Marksloh. Žreb je odločil meni Marksloh, tovarišu Hamborn, kjer bova ostala čez praznike, od 20.—26. decembra.

Pod večer 19. dec. pride kaplan Panhoff iz Marksloha pome v Hamborn. Jurisdikcijo za münstersko škofijo nama je pre-skrbel prijazen pastir, torej lahko začnema. Pod noč odrineva s kaplanom Panhoffom v Marksloh, ki je pol ure od Hamborna.

uradništvom, katero tvori precejšen del prebivalstva dolenskih mest.

Le-to se je nagnilo tudi ob zadnjih volitvah — seveda z nekaterimi častnimi izjemami — na liberalno stran pod pretvezo, da je boj narodnosten. Kaj čemo, da se v mrazu le pokrijemo, ne izbiramo dosti, s čim. Da nima liberalizem sam toliko življenske moči, da bi brez narodnostnega odela propal, je jasno. Le neumevno je, kako razboriti može morejo verjeti takemu čisto navadnemu slepilu.

Uradništvo je pač tako važen faktor, da se preveč poniža, ako še dela tlako liberalizmu. Gospoda moja, ako ste res tako nad vse sile narodni, pokažite svojo narodnost takrat, kadar je treba! Sužnost je huda reč, a najhujša je sužnost pameti, ko jo drugemu brez prevdarka podvržemo, zato ker je on rekel! Da le enkrat naši »Danicarji« stopijo v te vrste, potem upamo tudi tu obrata na boljše, da ne bo več sramota in ovira v družbi biti pristaš kat. narodne stranke. Kar meščane in druge v katoliški zavesti poživlja, to večkrat nedostaja pri uradništvu.

Trgovci so nam pa skoraj brez izjeme skrajno nasprotni, ker ima naša stranka v programu narodno gospodarsko organizacijo. To je ravno tisti strup liberalizma, ki drugemu ne privošči gospodarskega blagostanja in ga izkorišča, dokler se da, če si pa hoče pomagati, kriči o krivici!

Čemu kričati o škodi konsumnih društev; organizujte se raji in omejite prostost ustanavljanja trgovine, povzročite prepoved krošnjarije, in tudi vaš stan bo doživel boljših časov. Poleg tega pa ne izrabljajte svojih kupčijskih zvez v politične agitacije in postrezite ljudem vsake stranke enako uljudno in brez usiljevanja svojih napačnih nazorov.

Svoji k svojim! kličete vedno; dobro, mar mislite, da moramo požirati vašo surovost, ako nismo pristaši liberalne stranke? Saj si znamo pomagati! Trgovcev ne bodo pokopala konsumna društva, pač pa njih lastna nadutost in pristranost.

Da pa volitve niso ostale brez osebnega sovraštva in prepira, kdo more temu kaj? Ljudje smo, tu in tam se je grešilo, a pri nasprotni stranki stokrat več. Namenoma lagali, namenoma žalili so naši nasprotniki in ravno nad Karolom II. »Jezavim« visi Damoklejev meč, in utegne se mu nuditi prilika, da si za dalj časa in natančno ogleda notranjost neke nove hiše v Novem mestu. Radovedni smo, se bo li dal toliko blateni g. prošt preprosi, da ga reši iz preteče nevarnosti. Malo samote bi onemu možu ne škodilo. Mi si pa zapišimo za uho: nikdar ne bodimo strastveni in osebni; bodi nasprotnik tak ali tak, ne žali ga!

Se eno: Organizujmo se! Organizacija bodi taka ali taka, samo da je na krščanski podlagi, pa nas neizmerno krepi. V edinstvi je moč! Organizujmo se in nikogar se nam ni bati!

Burska vojska.

Jutri poteče eno leto in tri mesece, odkar se je pričela vojska med Buri in Angleži, boj med pastirjem Davidom in velikom Golijatom. V noči od 11. na 12. okt. 1899 so burske čete prekoračile natalsko mejo, ker Angleži niso dali odgovora na burski ultimatum. Mogočna Velika Britanija gotovo ne bode s ponosom in zadoščenjem tega dne zapisala v svojo zgodovino. Praktični John Bull, ki ne pozna očitanja vesti, je upal, da v kratkih tednih razkropi burske pastirje ter pograbi njihovo imetje. Varal se je. Vso svojo stalno armado je vrgel na bojišče, iz Indije in Avstralije dobil je pomoči, svoje najboljše generale poslal je na bojišče, a še danes ni končana krvava vojska in sploh ni gotovo, kako in kedar se konča.

Zasluga burskih junakov je, da so svetu odkrili piškavost Velike Britanije in dokazali, da tudi svetovna angleška država brez kazni ne sme prekoračiti meje svojih sil. Danes je Anglija v položaju, da ne more z vspehom braniti svojih koristij v Kini, Perziji in Maroku. Buri so jej skrhali meč, oslabili njene najboljše polke. Edino le vojno brodovje je zadnja obramba angleške države proti raznim neprijateljem. In to je tudi edino upanje burskih junakov, da zavlačujejo vojsko do trenutka, ko se morda pokaže na obzorju zaveznik. Angleži seveda ne bodo

opustili svojega načrta, in Burom ne preostaja drugega, nego angleško gospodstvo ali pa boj do zadnjega moža.

Po angleških poročilih so bile burske čete že opetovano uničene. Ko bi bili Buri po evropski šabloni izvežbani vojaki, gotovo bi že do zadnjega moža ječali po angleških ječah ali pa gnili pod zemljo. Toda Buri so oboroženi narod, ki se bori za svojo zemljo, za svobodo proti krvoločnosti in grabežljivosti kramarskih milijonarjev vzpričo pilatskega licemerstva omikane Evrope. Ko evropska diplomacija ne gane mezinca za teptane pravice na življenje in smrt se borečega maloštevilnega naroda, ko je nemški cesar pred nosom zaprl vrata osivelemu Krügerju, ko ves svet občuduje nadčloveško vztrajnost burskih junakov in jim izraža svoje sočutje, raste Burom nov pogum. Vera v Boga daje jim novih moralnih sil, da ne odlože orožja, da maščujejo svoje žene in otroke. Genijalni vodja Dewet vzbuja občudovanje, ko vodi za nos »slavne« angleške generale, ki imajo še petkrat več vojakov na bojišču, nego je štel oseb ves burski narod pred vojsko.

Kakor jegulja se jim izmiče iz rok in šest mesecev po osvojenju Pretorije se burske čete prikazujejo celo v Kaplandu. Angleški velikan tepta z nogami, da uduši ogenj, a zubliji mu obližujejo ledja in teme. Angleška armada je razkropljena na postojankah po Transvalu in Oranjedržavi in vsled tega povsod v defenzivi. Angleži so vedno na preži, kdaj in odkod jih napade sovražnik, v vednem strahu za svoja skladišča, železnice in brzojavne zveze. Velik del angleške armade mora biti vedno na nogah v nevarnih krajih proti nasprotniku, ki je neviden, vztrajen in do skrajnosti pogumen.

A vse to še ne jamči Burom konečne zmage. Anglija bode storila vse, da dokonča svoj roparski lov. Za Anglijo velja sedaj: »Biti ali ne biti«. Angleži morajo podreti Bure ali pa izgubiti svoje naselbine. Zato ne bodo štedili ne denarja, ne vojakov, da uduše zadnji plamen burske ljudske duše. Sicer res burska kri ne bode prelita brez posledic, ali vsi narodi že davno javno vprašujejo evropsko diplomacijo: Ali je treba toliko junaške krvi, toliko solz zapuščenih in izstradanih vdov ter sirot? Ali je še kaj pravice na božjem svetu? Ali so že izumrli Antonini in Marke Avreliji?

Krüger išče pomoči, pravice, kakor svoj čas Diogen ljudij. Krüger je res čudak! Gotovo ne čita evropske zgodovine in časnikov. On išče pravice! Ali je treba sploh začetkom 20. stoletja v prosvetljeni Evropi še iskati pravice? Ali ni sploh tako naravna in potrebna, kakor svetloba in zrak. Krüger že nekaj tednov kakor Diogen hodi okoli za pravico. Evropa in pravica?

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. januarja.

Državnozbornske volitve so se vršile včeraj za kmečke skupine na Nižje-Avstrijskem, Solnograškem, Tirolskem, Predarlsem, Goriškem, v Istri, Šleziji in Trstu. V Inmostu je z večino 29 glasov prodrli bivši poslanec dr. Kathrein, v Schwazu katoliški kandidat dr. Tollinger z večino 134 glasov, v Imstu Hauweis, kandidat katoliške ljudske stranke, v Bolzanu baron Dipauli, v Tridentu dr. Banzzanella, v Clesu katolik dr. Conci, v Roveretu Don Maffei, v Brunecku dr. Schöpfer, krščanski socijalec, v Solnogradu župnik Unterladstätter, v St. Johann bivši predsednik dr. Fuchs, v Opavi kandidat nemške ljudske stranke Herzmannsky, v okraju Freudenthal kandidat iste stranke profesor Kaiser proti Türku, v Brucku na Litvi krščanski socijalec Huber po ožji volitvi, v Kremu krščanski socijalec Daschl, v Dunajskem Novem mestu kandidat nemške ljud. stranke Hofer s 4167 glasovi proti krščanskemu socijalcu Trollu, ki je dobil 2492 glasov, v Zwettlu je dobil krščanski socijalec Eichhorn 4332 glasov, kandidat nemške ljudske stranke pa 4737 glasov. Ožja volitev se vrši jutri. V Št. Hipolitu je prodrli z večino 3000 glasov krščanski socijalec Wohlmeyer, v Korneuburgu krščanski socijalec Kühschelm s 5480 glasovi, nasprotnik Leutner 3840 glasov. Mistelbach je izvolil kršč. socijalca Schreiberja s 5346 glasovi, trije

nasprotniki skupaj so dobili le 1300 glasov. V Amstettenu je s 5144 glasovi izvoljen Oberndorfer, krščanski socijalec, liberallec je dobil 1004 glasove. O volitvah na slovanski zemlji poročamo na drugem mestu. — Izidi ostalih volitev dosedaj še niso znani.

Baron Dipauli izvoljen. Z nepopisno radostjo je včeraj vsprejel svet vest, da je bil izvoljen vodja katoliške ljudske stranke baron Dipauli, katerega se je že pričevalo mej politične mrlice. Izvoljen je z ogromno večino in bolzansko-meranski kmečki skupini. Njemu v korist je, kot smo včeraj omenili, odstopil od kandidature katoliški kandidat Trogmann. Ko je volivni odbor to vest prijavil baronu Dipauliju, odgovoril je ta, da z ozirom na svojedobno oddano izjavo ne vsprejme kandidature. Odgovor je došel odboru ob 10. uri dopoldne, vkljub temu se je vztrajalo pri njegovi kandidaturi in res je bil izvoljen Dipauli s 134 od 220 oddanih glasov. Krščansko-socijalna stranka, ki bi bila sicer baje glasovala za Trogmanna, se je v zadnjem hipu odločila za liberalnega kandidata župana v Montani pl. Leissa, ki je dobil 75 glasov, 11 glasov je bilo razcepljenih. Volivni odbor je prepričan, da baron Dipauli vkljub odpovedi vsprejme mandat in se s tem razprši v nič vsa radost židovsko-liberalnih krogov.

Socijalno-demokratski kandidati na Nižje-Avstrijskem. Socijalna demokracija je postavila za mestno skupino na Nižje-Avstrijskem, ki voli 14. t. mes., deset kandidatov, od teh osem na Dunaju. V tretjem okraju (Landstrasse) bo poskušal srečo Müller, v četrtem (Wieden in Favoriten), dr. Adler, v petem (Margareten) Widholz, v Mariahilf Reumann, v sedmem (Neubau) Bretschneider, v Jožefovem mestu Brunner, v 15. Skaret, v 16. Körbler, dalje v Korneuburgu Seitz in v Dunajskem Novem mestu Dobiasch. — Da vsi ne prodro, so prepričani tudi socijalisti sami.

Nova trozveza? Ruski listi vedo poročati o novi trozvezi, ki se snuje na Balkanu. V trozvezo stopijo Srbija, Bolgarija in Črnagora. Potovanje črnogorskega princa Danilo v Belgrad je baje prvi korak za uresničenje te zveze. Prvi vidni znak naj-novejše tripelaliance bo železnica od ruske meje preko Rumunije, Bolgarije, Srbije in Makedonije v Dulcigno ob jadranskem morju. Ruski krogi so izredno vneti za to železniško zvezo, ker bi lahko tekmovala z avstro-ogersko železnico iz Sarajeva v Solun. Poleg Rusov so prijazni tej ideji umevno tudi Italijani, ki bi imeli od nje posredno korist, ter baje tudi Francozi.

Angleži pri papežu. V ponedeljek je sprejel sveti oče blizu 700 angleških romarjev pod vodstvom kardinala Vagana in vojvode Norfolškega. V svojem nagovoru je omenjal vojvoda protestantskega gibanja v Rimu ter cerkvi sovražne italijanske vlade in izrazil nado angleških katolikov, da pride papeštvo zopet do svetne oblasti. Papež je odgovoril, da ga to upanje poživlja in krepi v boju proti razširjajoči se neveri. Omenjal je težavnega položaja, pa pripomnil, da raje prenaša vse te neprijetnosti, nego bi se odpovedal svojim svetim pravicam in potrebni neodvisnosti apostolske stolice. Obžaloval je protestantsko propagando celo v središču katoličanstva ter konečno pozivljaj angleške katolike, naj z lepim vzgledom, s krščanskimi čednostmi svetijo svojim sodeželanom, da se vrnejo na pot resnice in k svojemu staremu pastirju.

Francoška poslanska zbornica je v včerajšnji prvi seji novega zasedanja izvolila dosedanje predsedstvo. Deschanel je dobil 296, Brisson 217 glasov. V senatu je otvoril sejo starostni predsednik Wallon, ki je izrazil željo po zopetnem miru in pozival javna oblastva, naj se bore za ohranitev svobode in spoštovanja do zakonov. Volitev predsedstva se vrši v današnji seji. Iz vladnih krogov se poroča, da kongregacijski načrt ne pride takoj na dnevni red, ker bo vlada v sporazumu z večino izdelala in predložila nov načrt kongregacijskega zakona. V koliko je tu prišla v poštev večina in v koliko drugi momenti, se bo pokazalo pozneje. Statistike o nepremakljivem premoženju francoskih kongregacij je izdala vlada prvi zvezek, ki broji 2000 strani, drugi zvezek sledi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. januarja.

Predavanje v „Katol. domu“. Sinoči je govoril gosp. dr. Mat. Prelesnik o verskem gibanju med Slovenci v 16. stoletju. Ob začetku je omenjal, kako nekateri zgodovinarji trdijo, da je bila protestantska doba najslavnejši čas v slovenski zgodovini. Popisal je delovanje Trubarjevo, njegovih prijateljev in naslednikov. Našel je imena mož, ki so se neustrašeno ustavljali širjenju protestantske vere. Med temi zagovorniki katoličanstva je imenoval tudi nekega Janeza Tavčarja. Nato je ovrgel trditev, da bi bila protestantska doba srečna in slavna za naš narod. Pravijo, da je luteranstvo prineslo svobodo. Toda kakšna svoboda je bila to, če so knezi kar silili svoje podložne v luteransko vero, če je na Angleškem tekla v potokih kri katoličanov, če je celo »blagi« protestant Melancthon rekel, da naj nasprotnike luteranstva pokončajo z mečem? Pravijo, da je protestantizem učil človekoljubje. In vendar v 16. stoletju ni bilo v Ljubljani nikake bolnišnice, katero bi bili ustanovili protestantje; katoličani pa so imeli dve! Dostikrat se sliši trditev, da so se še le ob času luteranstva Slovenci začeli zavedati svoje narodnosti. Najboljši odgovor za to trditev je dal slavni zgodovinar Mommsen, ki je nekoč pisal Jagiću med drugim: »Habsburžani bi bili v 16. stoletju lahko ponemčili vso Notranjo Avstrijo (Kranjsko, Koroško, Gorica itd.); to se pa ni zgodilo, ker so se ustavili protestantizmu«. Mommsenovo pismo do Jagića je bilo svoj čas objavljeno v listih. Iz zgodovinskih podatkov je dokazal govornik, da je bilo 16. stoletje za naš narod doba velikih zmed, in žalostne posledice teh zmešnjav so se dolgo čutile v našem ljudstvu. — Mnogoštevilni navzoči so predavanje poslušali z velikim zanimanjem. — Prihodnjo sredo 16. t. m. bo govoril g. J. Godec o modernem zvezdoznanstvu.

Imenovan je g. Jakob Tajek, vojaški kaplan II. razreda, pravim profesorjem na kadetni šoli v Mariboru.

50letnica trgovske in obrtne zbornice. Predsedstvo zbornice vabi k slavnostni seji trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko v Ljubljani, ki se bo vršila dne 12. januarja 1901 v magistratni dvorani v oslavo zborniške petdesetletnice. Začetek seje ob 3. uri popoldne.

Šolski pouk na vadnicah c. k. učiteljskih in v otroškem vrtcu kakor tudi, kot je bilo včeraj povedano, na vseh mestnih ljudskih šolah, se zopet začne jutri, 11. t. m.

Slovenska zmaga. Pri obč. volitvah v Veliki Nedelji je propadel dosedanj nemški občinski zastop. Zmagali so Slovenci.

Z Vrhnike se nam poroča: S 7. jan. se je tukaj zopet pričel redni šolski poduk. Kakor znano, je bil ta ustavljen 23. nov. m. l. pol ure, reci pol ure pred name-ranim začetkom sv. misijona vsled — nalezljive bolezni! Sicer se je bilo že v tisti zgodovinsko-važni seji tukajšnjega zdravstvenega odseka z dne 20. nov., v kateri se je obširno in vsestranski razmotrivala silna nevarnost bližajočega se misijona za — zdravje, ukrenilo, da tudi šola poneha do sv. treh Kraljev. A šolski poduk je navzlic temu čisto brez vsake zdravstvene nevarnosti trajal še nadalje do sobote popoldne do 3. ure. Ob 1/4. uri se je imel pričeti sv. misijon, ki pa je bil v petek zvečer telegrafičnim potom prepovedan. Kakor misijon, tako se je tudi šola ustavila seveda vsled — nalezljive bolezni. Pa ta nalezljiva bolezen je, kakor se sedaj vidi, ponehala res kmalu po — 3. januarju!

Prva podružnica „Slomškovih zvez“. Danes se je ustanovila v Idriji prva podružnica učiteljske »Slomškovih zvez«. Vivat sequens!

Umrli je v Varaždinu dne 8. januarja P. Gabriel Meznaršič, rojen v Novem Mestu 19. avg. 1868., stopil v red kapucinov 29. sept. 1890. R. I. P.

Volitve v Trstu. Včeraj je v I. kolegiju zmagal progresovec J. Acquaroli s 179 glasovi. Gino Dompieri je dobil 68 glasov, žid dr. Breitner 23, bivši poslanec Cambon le 8. Za volitev v II. kolegiju dne 11. t. m. sta dva kandidata, progresovec Mazona in dež. sodišča svetnik Pe-

derzolli, ki ga je postavil neodvisni volivni odbor. Slovanski volivci utegnejo glasovati za Pederzollija, ki ima precej upanja, da zmaga. Volitev v III. kolegiju bode 13. t. m. Slovenski kandidat je dr. Otokar Rybač. Kakor poroča »Edinost«, še polovica naših volivcev ni dobilo volivnih izkaznic in glasovnic. Mnogo jih je, ki so bili minolo leto vsprejeti v volivni imenik, a so sedaj izpušteni. Tako se v Trstu delajo volitve pred očmi slavne vlade.

Volitve v Istri. Bivši poslanec Vekoslav Spinčič je izvoljen s 183 glasovi; dobil je v Pazinu 71, na Voloskem 69, na Krku 41, v Lošnju 2 glasova. Dr. Krstić je dobil na Voloskem 14, v Lošnju 5 glasov. — V zapadnem delu Istre je bilo oddanih 214 glasov; izvoljen je dr. Rizzi s 117 glasovi, Mate Mandić je dobil 96 glasov, 1 glasovnica je bila prazna.

Volitve na Goriškem. V slovenskih kmečkih občinah je bilo oddanih 281 glasov. Izvoljen je Oskar Gabršček, župan v Tolminu, s 142 glasovi; M. Rutar je dobil 139 glasov. V italijanskih občinah je izvoljen liberalac Jakob Antonelli s 64 glasovi; prejšnji poslanec dekan Zanetti je dobil 47 glasov.

Občinske volitve v Mariboru se za tretji razred vrše zopet 24. t. m.

Ljubljanske novice. Umrli je v Ljubljani g. Ivan Marn, stavec not pri Milicu. — Dva v zaporu namestu jednega. Fijakarski hlapec A. Mitelj bi moral iti te dni v zapor. Ker mu to ni dišalo, poslal je namestu sebe jest ričet Rudolfa Hoeniga, katerega je pa ječar — spoznal. Sedaj sta zaprta Hoenig in Mitelj. — Led udri se je včeraj na Kernu sinu gostilničarja v Florijanskih ulicah g. Dachsa. — Policija išče sleparja Emila Kozarne, knjigovodjo z Dunaja, ki je s ponarejenimi priporočilnimi pismi izvalil denarno podporo od ljubljanske trgovske zbornice.

Vzglede ljubljanskemu občinskemu zastopu. Občinski zastop v Inomostu je sklenil, da dobe vsi avstrijski državljani stanujoči v Inomostu najmanj jedno leto in so dosegli starost 27 let, aktivno in pasivno volilno pravico za obč. zastop.

Poskušeni beg iz novomeških zaporov. Iz zapora okr. središča novomeškega hotela sta v noči od 8. do 9. t. m. pobegniti cigan Hudorovec in zloglasni tat Petan. Zaprta sta bila v celici prvega nadstropja ter sta hotela pri ventilatorju napraviti toliko luknjo, da bi lahko ušla. Pod njima bil je zaprt neki muzikant, ki je čul sumljivo ropotanje ter je pritisnil na telefonični aparat v celici in tako zbudil je čarja, ki je takoj oba lopova vklenil v verige.

Nesreča. Poroča se nam iz Žumberka: V četrtek 3. t. m. vozila je sama Julika Strahinič iz Kašta voz drv z gore proti svojemu domu. Ker je pot sedaj od leda in snega polzka, obrnil se je voz močno na eno stran. Ona je hotela voz zadržati, no voz se zvrne in pokrije nesrečno žensko. Ker ni bilo nikogar z njo in daleč od vasi, ni jej mogel nihče pomagati; našli so jo čez nekaj časa mrtvo pod vozom. Ponesrečena je sestra veleč. g. Maksa Relića, grkt. župnika v Mitrovici v Slavoniji in mati grkt. bogoslovca v Zagrebu M. Strahiniča.

Zdravje v Ljubljani od 30. decembra do 5. januarja: Število novorojencev 19, mrtvorojencev 2, umrlih 20. Med njimi za škrlatno 1, za jetiko 6, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 10; med njimi je 8 tujcev in 10 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 2 za škrlatno, 1 za varicelo.

V fari Zgor. Tuhinj, ki je ob enem občina Zgor. Tuhinj, smo našli koncem 19. stoletja 936 ljudi, ki so doma, 174 pa, ki so na tujem, skupaj torej 1110. V 19. stoletju je bilo rojenih 3031, umrlo pa jih je 2438. Najstarejši oseba v fari je moždvovec, ki je bil rojen 5. junija 1816.

Žalosten pogreb je bil dne 8. t. m. v Slivju v Istri. Pokopali so dve sestri Marijo in Terezijo, ki ste bili rojeni v Markovščini št. 30. Marija je imela 27, Terezija pa 24 let. Obedve sta se poročili lansko leto pred pustom na isti dan. Letos na praznik sv. Treh kraljev pa sta obedve zapustili ta

svet. Starša je umrla kmalu po polnoči, mlajša pa proti večeru. Obedve ste umrli za isto boleznijo (sequela partus). Žalostno je bilo videti, kako so prinesli obedve mrtvi sestrji v cerkev. Še bolj žalostno, ko so ju potem spustili v skupen grob. Pogrebem se je videlo, kako resen utis je napravil na nje ta nenavadno žalosten pogreb.

Grof Thun poročen. Bivši ministerski predsednik grof Thun se je poročil z vdovo grofico Vratislav. Grofica je stara 43 let.

Ognjegasci proti starinarjem. Magistrat v Krakovu je sklenil, odpraviti starinarski trg. Ker se starinarji niso sami umaknili, poslal je magistrat na starinarje ognjegasce, ki so razdrli vse tržne lope. Prošnjo starinarjev, da bi smeli svoje lope napraviti zunaj mesta, je magistrat odbil. Skoro gotovo je ta korak naprjen proti židom.

Mož treh stoletij. Sv. oče je dal svoj blagoslov in poslal ob začetku novega stoletja svoje čestitke 103 leta staremu g. P. Pacelliju, čegar sin je znani dopisnik »Corriere Nazionale« v Turinu. Starček je bil rojen v 18. stoletju, preživel je celo 19. stoletje in se tudi v 20. stoletju razveseljuje dobrega zdravja.

Snega v Parizu je toliko, da se je moral ustaviti promet s tramvajem in omnibusi.

Od raznih strani. S srbskega gledališča. Sredi tekočega meseca se na srbskem gledališču v Belemgradu prično gostovanja umetnikov iz vseh slovenskih dežel. Čujemo, da ravnatelj srbskega narodnega gledališča Branislav Njušić obišče tudi Ljubljano, da pridobi tudi kakega slovenskega umetnika za to gostovanje. — Oproščeni ropar. Iz ječe v Ilavi na Ogerskem so izputili zloglasnega, na smrtno ječo obsojenega roparja in večkratnega morilca Savanya Jozsi. V svojem rojstnem kraju v Vesprimskem komitatu je sedaj ta »spokorjeni grešnik« odprl mizarstvo delavnico. — Proč z vojaškimi bajonetmi! je klicala v Tridentu velika množica meščanov, ker so zadnji čas vojaki ondi vedno z bajoneti napadali meščane in inženirja Fokarollija nevarno ranili.

Kuga na Ruskem. Protikužna komisija v Petrogradu javlja: V vasi Wladimirówka, v carskem okraju gubernije astrachanske, v rodbini kmeta Teternikowa je umrlo od 17. novembra do 15. decembra 1. l. 9 oseb. Začetkom so zdravniki menili, da je vročinska bolezen, toda ko se je dne 21. dec. v tej rodbini zopet pojavila bolezen, začeli so dvomiti in so se obrnili do astrachanskega guvernerja. Nemudoma je vlada odposlala v Wladimirówko specialista, bakteriologa prof. Zabolotnega, in ta je spoznal, da bolezen ni vročinska bolezen, ampak kuga! Okrog 21. decem. je obolelo 19 oseb; teh je umrlo 15. Sedaj so v Wladimirówki bolne 4 osebe; 12 oseb pa, ki so bile v dotiki z bolniki, je ločenih od ostalega prebivalstva v posebnih prostorih.

Rusinski škof v Ameriki. Poljski in rusinski listi mnogo pišejo o imenovanju novega škofa, kateremu bodo izročili v skrb Rusine, bivajoče v Združenih državah v Severni Ameriki. Ogrska vlada si zelo prizadeva, da bi rimska kurija to mesto podelila ogrskemu podniku. Vendar se bo to težko zgodilo, ker je večina ameriških Rusinov iz Galicije.

Usodna stava. V Požunu je stavil infanterist Štefan Vas s svojim tovarišem, da prevale sod z 250 litri vina sam v klet vojašnice. Res je Vas poskusil izvršiti stavo, na stopnjicah pa je revežu spodletelo in sod je zagromel preko njega v globočino. Vas je obležal zmečkan, mrtev na stopnjicah.

Važen kulturni korak Japoncev. Japonski minister je odredil, da naj se v bodoče v občevanju posameznih panog pouka, kakor tudi v srednjih in ljudskih šolah namesto dosedanjih kitajskih pismenih znamenj uporabljajo latinske črke. S tem korakom se je Japan zopet bolj emancipiral od kitajske kulture.

»Nesebičnik« socijalnodemokratskih vodij. Stavka delavcev v antwerpenški luki je nakrat končana. Trajala je tri tedne. Stavka se je končala tako naglo, da nihče ni vedel pravega povoda za tako hiter

konec, ker se ni ugodilo nobeni delavski zahtevi. »Kölnische Zeitung« pa je pravi vzrok razkrinkala tako-le: »Delavci so sklenili vodjem ustanka vsled slabega stanja blagajne ustaviti plačo, katero so dobivali kot predsedniki soc. dem. društev. Kakor bi se odrezali, bili so vodje takoj nato zato, da se stavka konča, in res se niso hoteli nič več brigati za nadaljevanje stavke«. Tako torej! Soc. demokratski vodje so samo toliko časa za stavko, dokler lahko delavce izsesavajo, kakor so jih pri zadnji stavki na Češkem, kadar pa se zmanjšajo dohodki soc. dem. vodij, takrat neha tudi njihova »nesebična ljubezen« do delavcev!

Gledališko zagrinjalo se je zgubilo. Slavni slikar Siemiradzki je naslikal za Lvovsko mestno gledališče krasno zagrinjalo ter je poslal iz Varšave v Lvov. Zagrinjala pa v Lvovu niso dobili. Nihče ne ve, kam je izginilo zagrinjalo. »Slovo Polskie« prosi, naj se naznani policiji, ako kdo dobi sled za skrivnostno zginulim dragocenim zagrinjalom. Vsekakor rusko poljske železnice niso posebno zanesljive.

Rusija je ustanovila svoj konzulat v Bombay-u v Vzhodni Indiji. To je prvo konzularno zastopstvo v indijskem cesarstvu. Novim generalnim konzulom v Bombay-u je ruski car imenoval državnega svetnika W. Klemma. Ta je služil mnogo let v osrednji Aziji. Najprej je bil političen agent v Buchrum-u; pozneje je bil obmejen komisar v zakaspijskih deželah. Državni svetnik Klemm je napisal temeljito brošuro o nalogah Rusije glede na osrednjo Azijo. Ustanovitve prvega ruskega konzulata v angleški Indiji pripisujejo mnogi tej knjižici.

Iz Kijeva poročajo: Zadnji čas se tu veliko govori o begu zapriseženega odvetnika Ajzenberga, ki je zaigral in zapravil 18 000 rubljev, katere je zapustil rajni bankir Weinbaum, in ki so bili shranjeni pri Ajzenbergu. Ubegli advokat je zapravil tudi 4000 rubljev sirotinskega denarja. Izgubil je zato tolike svote, ker so ga pri igri goljufali. Vso stvar preiskuje sodišče, zlasti vsled tega, ker se je zadnji čas v Kijevu dogodilo mnogo goljufij pri igrah s kartami. Kijevski listi objavljajo tudi imena onih, s katerimi je Ajzenberg igral.

Morilec barona Kettelerja obglavljen. Dopisnik berlinskega lista »Local-Anzeiger« opisuje tako-le obglavljenje mandžurskega častnika Euhai, kateri je za kitajskega upora umoril nemškega poslanika barona Kettelerja. Nekaj minut pred 3. uro popoldne so po kineški navadi prinesli obsojenca v železni kletki zaprtega. Kletko so odklenili in Euhai ven izvlekli ter mu odprstili železne okove na nogah, v katerih je bil uklenjen. Dokler se je čakalo na generala Löffela, je moral obsojeni klečati, med tem ko so se okoli njega postavili razni častniki. Euhai se je večkrat zasmejal in je konečno izrekel nekaj besed proti okoli stojim častnikom. Neki pričujoči Kitajec je te besede častnikom tolmačil, trdeč, da je zločinec izpovedal, da je bil plačan, da umor izvrši. Potem se je obsojeni Euhai vnovič smejal ter rekel: »Vidite, jaz sem popolnoma miren in moje srce se ne treslo!« Točno ob 3. uri je prispel na mesto general Löffel, kateri je kot predsednik sodišča dal prebrati obsojencu razsodbo, in sicer v kitajskem jeziku. Po prečitani razsodbi so Euhai obstopili kitajski krvniki, kateri so obsodbo v kratkem izvršili. Z enim samim močnim udarcem sablje je glava Euhai bila odklekana ter je od trupla odletela. Glavo so spravili v mali zabojček, truplo pa v navadno rakev, vse skupaj so pa na vozu odpeljali proč.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarska zadruga v Sinči vasi. Gospodarska zadruga sinška je imela v prvem letu svojega obstanka že ogromen promet. Ogromen ne po absolutnih številkah, a ogromen v primeru z okolčinami in z nasprotstvom, ki ga je našla. Oklepa se zadruga vedno več kmetov, tudi mnogo takih, ki pri volitvah nečejo biti s krščansko-narodno stranko. Odrivali jih ne bomo, morebiti pridejo polagoma do boljšega spoznanja.

Delovanje zadruga, začeni od 25. oktobra leta 1899 do 31. decembra 1900, se je v številkah tako razvilo:

Sprejelo se je:		
V Velikovcu (mesto) ob tržnih dneh:		
	kvintalov	vredno K
1. ovsa	3805-50	42.196-16
2. ajde	536-92	7.347-78
3. pšenice	381-87	6.151-02
4. rži	329-61	4.772-44
5. fižola	77-75	1.278-74
6. leče	28-49	508-42
7. deteljna semena	44-87	5.320-90
8. ječmena	56-03	674-46
9. prosa	21-31	264-22
10. turšice	28-56	269-94
11. volne	14-88	2.180-80
12. razno (konoplje, lan itd.)	3-55	44-52
Vkup	5329-34	71.233-52

Tolik je bil promet vkljub nasprotnemu skladišču, vkljub mnogim starim prekupoem in vkljub temu, da se je v Velikovcu moglo delovati le ob tržnih dneh.

V Sinčivasi pri skladišču bil je žitni promet, kar zadene dovažanje žita, manjši, ker je velika večina zadružnikov, ki pride-lujejo največ žita, na severni strani Drave. A vendar je tudi tukaj promet bil dovoljen. Došlo je žita v omenjenem času:

	kvintalov	vredno K
1. leče	644-09	12.152-42
2. ovsa	548-41	6.228-10
3. pšenice	480-12	7.764-24
4. ajde	380-29	5.501-54
5. rži	278-53	4.201-68
6. fižola	151-08	2.537-68
7. detelje	62-58	7.026-36
8. prosa	44-42	557-58
9. turšice	33-06	390-74
10. grahovice	22-36	236-20
11. ječmena	12-19	178-02
12. volne	3-70	546-56
Vkup	2660-83	53.331-22

Vsega vkup je bilo:		
	kvintalov	vredno K
1. ovsa	4449-59	54.348-58
2. ajde	917-21	12.849-32
3. pšenice	861-99	13.915-26
4. rži	608-14	8.974-12
5. fižola	228-83	3.816-42
6. leče	672-58	12.660-84
7. deteljna semena	107-45	12.347-26
8. ječmena	68-22	852-48
Vkup	7990-17	124.554-74
V spopolnitev naročil se je kupilo še od več žitnih trgovcev žita za		
torej vsega vkup	132-387-64	

Rentabiliteta ni toliko, kakor bi si jo človek mislil, dobiček je pri prodaji žita zelo, zelo nizek, 2 odstotka bo težko kedaj pre-sezal.

A zaslužek je večji, če se žito da zmleti in oddaja moka; in zadruga bo v bodoče lahko vso rž, pšenico in ajdo mlela in od-dajala le moko lokalnemu konzumu. Kedar bo ta stvar zadostno urejena, bode zadruga še le mogla govoriti o popolnem vspehu.

Režija je zelo velika, ker je z žitom ogromno dela: delo pri prevažanju, delo, kedar se čisti, delo, kedar se baše in odpošilja, delo, kedar se premetava v skladišči itd. Režijo smo si olajšali tem potom, da se poslovodja plača s prodajalnico, ki to ima v zadrugi hiši na zadrugi konto, potem kot pasivum pride le še obrestovanje denarja in zaslužek hlapcev. Ta izdatek pa nam računa ne bo toliko obtežil, da bi ne mogli reči, v nekaterih letih bo položaj zadruga, če ne bo kake nesreče, sijajen.

Dotlej moramo še nekoliko potrpeti. Kmetje tudi do zdaj še ne razločujejo dosti med zadrugo in drugimi trgovskimi podjetji, stvar jim je še preveč neznana, kedar pa bodo spoznali, da se tukaj dela le v njihov prid, v kolikor pač mogoče, kedar bo toliko zaslužka, da se bo moglo kmečko go-spodarstvo izdatno gojiti z zadrugnimi sred-stvi, tedaj upamo, bode naša zadruga trden in trajen branik proti uničujočemu vplivu brezvernega nemštva.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje, 10. januarja. Včerajšnjega shoda v Žalcu udeležili so se skoraj vsi volivci. Navdušenje splošno za narodnega kandidata.

Dunaj, 10. januarja. Nadvojvoda Franc Ferdinand bode 18. t. mes. šel

namestu cesarja v Berlinu, da ondi izroči čestitke našega cesarja ob proslavi 200letnice pruskega kraljestva.

Dunaj, 10. jan. V kmetskih občinah na Nižjeavstrijskem so liberalci izgubili dva mandata, katera so si priborili kršč. socijalei in sicer v okraju Korneuburg in Hitzing Bruck. V okraju Wiener Neustadt je propadel doseđanji kršč. soc. poslanec vitez Troll.

Praga, 10. januarja. Danes se vrši tu šod, kateri se posvetuje, kako omogočiti vsem češkim poslancem vstop v skupen češki klub.

Praga, 10. jan. Doslej so Mladochi izgubili 12 mandatov.

Opava, 10. jan. Že dvakrat propali nemški radikalec Türk kandiduje sedaj za opavski mestni mandat proti profesorju Hofmannu.

Bregenz, 10. jan. V okraju Feldkirch je bil z vsemi 105 glasovi izvoljen Thurnher, v Bregencu pa s 113 proti 1 glasu Fink. Oba pripadata katol.-ljudski stranki.

Berolin, 10. jan. Pruski državni proračun za letošnje leto izkazuje dohodkov 2694 milijonov, stroškov pa 2649 milijonov mark.

Kodanj, 10. jan. Govori se, da se králj v kratkem odpove vladi v korist prestolonasledniku.

Marzilja, 10. jan. Pri rtu Faramon se je potopil parnik „Russie“, vendar se sodi, da so se rešili vsi potniki in moštvo.

Pariz, 10. januarja. Glasom poročila „Liberte“ se je sklenila mej Rusijo in Anglijo pogodba, ki določa Rusora popolno akcijsko svobodo v Mandžuriji proti temu, da ne bodo posredovali v južno-afriški zadevi.

Haag, 10. januarja. Krügerju se je obrnilo na bolje. Upanje je, da kmalu popolno okreva.

Bruselj, 10. januv. Dewet bode osebno organizoval ustanek kapskih Holandecev. Zatrjuje se, da sedaj Buri razstrele v zrak zlate žile, ako jih dobe v roke.

Cradook, 10. jan. Oddelek 150 Burov je v noči 4. t. m. blizu Kimberleya vzel Angležem večje število voz z živili.

Kapstadt, 10. jan. Prostovoljci so sestavili oddelek bojnikov na biciklih. Jeden oddelek je blizu Picksburga trčil ob Bure. 50 kolesarjev je v nedeljo zasledlo Ikanerskloff. V boju z Buri so zmagali z velikimi izgubami kolesarji. Ubiti so štirje, 23 kolesarjev pa je ranjenih, mej njimi tudi vodja.

Pekin, 10. jan. Oddelek nemških čet je pri Luipingu trčil na 3000 Kitajcev. V boju je bilo ubitih 200 Kitajcev, 300 ranjenih in 400 ujetih. Ostali Kitajci so zbežali.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B.—č.

(Dalje.)

Ko pride blizu, reče žena: „O mladi mož! Za božjo voljo, pojte komisarju po-

vedat, da so nas pozabili. Zaprli so nas, ker so nas imeli za sumljive; umrl mi je namreč mož. Zabili so nam vrata, a od včeraj zjutraj nam nikdo ne prinese jesti. Nobena živa duša mi neče te dobrote izkazati. Ti ubožci umirajo od lakote.“

„Od lakote!“ kriči Renzo, seže v žep in potegne vun dva hlebčka ter reče: „Spustite mi kako reč doli, da ju notri denem!“

„Bog vam plati! Počakajte!“ reče žena in gre iskati košarico, katero prinese v vrvi. Renzo se spomni dveh hlebcev, katera je našel pri znamenju, ko je prišel v Milan, in si misli: S tem povrnem bolje, kakor če bi tedaj našel pravega lastnika, ker to je res delo usmiljenja.

„Kar se tiče komisarja“, reče potem in done hlebca v košarico: „ne morem vam ustreči, ker kot tujec ne poznam mesta. Če pa srečam kacega ponižnega domačina, povem mu.“

Žena ga prosi in mu pové ime ulice.

„Tudi vi“, povzame Renzo, „bi mi lahko izkazali neko uslugo. Ali veste, kje je hiša neke velike gospóde, hiša * * *?“

„Vem, vem, da je ta hiša nekje, a ne vem kje. Vam že kdo pokaže. Spomnite se tudi na-me!“

„Seveda“, reče Renzo in odide.

Vedno bliže čuje hrup, katerega je že slišal, ko je govoril z ženo: ropotanje vozov in konj, zvončkanje, pokanje bičev in tuljenja. Pred sabo ne vidi ničesar.

Ko pride iz ulice na Markov trg, opazi dva visoka trama z vrvo in s škrcpi. Precej spozna, da je to priprava za mučenje hudodelcev, katerih je bilo povsod po mestu dovolj. Tja so uradniki brez skrbi lahko vsakega vlekli, ki se jim je zdel vreden kazni, bodisi, da je ušel iz zaprte hiše, bodisi da ni storil svoje dolžnosti. To nepripravno in ne izdatno sredstvo so tedaj nezmerno zlorabljali.

Ko Renzo gleda ta stroj in premišljuje, čemu je tu, bliža se mu hrup. Od ogla cerkve mu nasproti prihaja mož, ki cinglja z zvončkom; bil je „apparitore“. Za njim stopata dva konja, stegujeta vratova in težavno prestavljata kopita; za njima pa se pelje voz, za tem drugi, zopet drugi in tako dalje. „Monatti“ hodijo tik konj in jih poganjajo z biči, jih zbadajo in kolnejo. Na vozovih leže večji del naga trupla, slabo zavita v cape, nakopičena in nametana kakor gruča kač, ki se leno solnčijo na spomladnem solncu. Če se voz potrese, zazibljejo in stresejo se trupla, roke omahnejo na kolesa, glave mahajo in lasje se zapletajo. Žalostni prizor postane še bolj ostuden in tužen.

Renzo obstoji v kotu trga blizu vodotočevega držaja in moli za neznane mrličje. Grozna misel mu šine v glavo: — Mogoče je tu spodaj . . . O Bog! Da bi le ne bilo res!

Ko odide spreved, gre Renzo čez trg na levi strani vodotoča, ker je spreved šel na drugo stran. Ko stori par korakov mej cerkvijo in vodotočem, zapazi na desni most Marcellino, čez katerega pride v Borgo Nuovo. Vedno gleda, da bi dobil kacega kažipota, kar opazi duhovnika, s palico v roki, ki stoji pri priprtih vratih in s ključem posluša pri ključavnici. Potem vzdigne roke in blagoslavlja.

Renzo si misli, da je najbrže koga izpovedal. — Ta je za-me! Če kot duhovnik ni usmiljen, potem ni več pravice na svetu!

Mej tem duhovnik odide od vrat proti Renzu po sredi ulice. Renzo se mu odkrije in namigne, da bi rad z njim govoril, ter obstoji, kakor da neče iti bliže. Tudi duhovnik se ustavi, da bi ga poslušal; pred sebe pa zasadi svojo gorjačo, da se zavaruje. Renzo mu razloži svoje vprašanje. Duhovnik mu ne pové samo imena ulice, ampak mu celo natančno opiše pot, kar je bilo potrebno za ubožca. Pové mu, kako naj hodi na levo in desno, pri cerkvah, križih, in mu pové šest ali osem ulic, po katerih mu je treba iti.

„Bog vas hrani v teh časih in večno!“ reče Renzo in dostavi, ko se že duhovnik odpravlja: „Še neko uslugo!“ Pové mu o pozabljeni ženi.

Duhovnik se mu zahvali, ker mu je povedal priliko, da pokaže svojo usmiljenost, reče, da ide takoj tja, in odide.

Tudi Renzo se odpravi in ponavlja sam s sabo celo pot, da bi mu ne bilo treba še enkrat povpraševati. A to je za-nj zelo mučno, ne radi tega, ker je bilo težavno, ampak ker se ga polasti druga bojazen. Ime ulice in ta pot ga razburi. Izvedel je, kar je želel in brez česar bi ne mogel nič storiti; a reklo se mu ni nič, da bi mogel kaj hudega slutiti. Vender! Že se bliža cilju, ki mu razreši osodepolno uganko, kjer bode slišal. Živa ali mrtva.

Ta misel ga tako vznemiri, da bi rad še taval v nevednosti in da bi rad še le začel potovanje, katero je že končal. Vse svoje moči zbere in reče: „Ej! Če sem že sedaj tako otročji, kaj še-le bode! Ohrabren gre naprej proti sredi mesta.

Mesta! In kakšnega! Koliko se je že spremenilo!

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. srednji zračni tlak 736 0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Falširina v mm.
9. 9. 1890	746.2	-9.2	sl. jzh.	oblač.	
10. 9. 1890	745.1	-8.8	sr. svzh.	oblačno	0.0
12. 9. 1890	734.0	-6.5	sl. svzh.		

Srednja včerašnja temperatura -9.3 normale: -2.7

Sprejme se takoj kot 20 3-1

vajenec

mladenič, kacij 13—14 let, kateri je zmožen v pisanju in računih.

Kmetijsko društvo Bloke,
pošta Nova vas pri Rakeku.

Sveži

pustni krofi

so dobiti **vsak dan** v slaščičarni in pekarni 13 5-1

Jakob Zalaznik,
Stari trg šte. 21.

Iščem mladeniča z dežele, kakih 15 let starega, kot

vajenca

v svojo trgovino.
Ponudbe sprejema **M Jemec**, trgovina s specerijskim blagom v Ljubljani, Tržaška cesta 14. 1 3-3

Oklic.

V petek, dne 11. prosinca 1901, ob 9. uri dopoldne, ako treba tudi v torek dne 15. t. m. odprodalo se bode

trideset stavbenih parcel

lastn. h. gospodu **Ivanu Smrekar** v Ljubljani, ležečih v katastr. občini **Spodnja Šiška** posamezno potom **prostovoljne javne dražbe** na licu mesta.

Več o tem v pisarni podpisanega sodnega komisarja ali pri gosp. odvetniku dr. Danilu Majaronu v Ljubljani.

Dr. Fran Vok,
c. kr. notar kot sodni kemisar.

Družinska pratika

je izšla.

Dobiva se komad po 12 kr. = 24 vinarjev po vseh prodajalnicah v mestih in na deželi.

Glavna zaloga pri **H. Ničmanu** v Ljubljani.

Ceniki za razprodajalce pošiljajo se zastoj.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 10. januarja.			Dne 9. januarja.		
Skupni državni dolg v got.	98.30		20 mark	23.54	
Skupni državni dolg v srebru	98.20		20 frankov (napoleonov)	19.14	
Avstrijska zlata renta 4%	117.—		Italijanski bankovci	90.80	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98.30		C. kr. cekini	11.37	
Ogerska zlata renta 4%	117.05				
Ogerska krona renta 4%, 200	92.15		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	180.—	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1698.—		5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	167.—	
Kreditne delnice, 160 gld.	663.75		Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197.50	
London vista	240.57		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.65		Tisine srečke 4%, 100 gld.	140.25	
			Dunavske vravnave srečke 5%	257.—	
			Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107.50	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93.75	
			Prijoriteta obveznice državne železnice	429.—	
			» » južne železnice 3%	336.—	
			» » južne železnice 5%	120.75	
			» » dolenskih železnic 4%	99.50	
			Kreditne srečke, 100 gld.	388.50	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	257.—	
			Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	47.—	
			Ogerskega » » 5 »	22.25	
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13.65	
			Rudolfove srečke, 10 gld.	59.—	
			Salmove srečke, 40 gld.	179.—	
			St. Genois srečke, 40 gld.	201.—	
			Waldsteinove srečke, 20 gld.	—	
			Ljubljanske srečke	58.—	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	269.50	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6222.—	
			Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	831.—	
			Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108.75	
			Splošna avstrijska stavbinska družba	145.—	
			Montanska družba avstr. plan.	428.25	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	440.—	
			Papirnih rubljev 100	253.75	

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulnina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.